

SKUPOVI

Stručni seminar o zaštiti špilja i podzemne faune, Ogulin 2010.

Otprilike polovinu teritorija Republike Hrvatske prekriva krški teren koji obiluje speleološkim objektima. Svojim krajobraznim, geomorfološkim, hidrološkim, florističkim i faunističkim značajkama krš objedinjuje velik broj posebnosti Hrvatske i predstavlja važan tip reljefa općenito. Jedna od posebnosti krša jesu brojne špilje i jame - sustavnim i stručnim istraživanjima speleoloških udruga u Hrvatskoj dokumentirano ih je više od 9000. Ti su objekti bitni zbog izuzetnih prirodnih, geoloških, hidrogeoloških, geomorfoloških, arheoloških, kulturoloških, turističkih i ostalih vrijednosti te u svijetu već nadaleko poznate endemne faune. Istraživanja koja provode speleolozi i biospeleolozi bitna su radi planiranja i provođenja zaštite prirodnih vrijednosti, ali i zbog uvida u stanje osjetljivih podzemnih eko-

sustava te kakvoću i količinu vode u podzemlju koja predstavlja strateški resurs Hrvatske. Upravo podzemne vode čine više od 90% hrvatske opskrbe pitkom vodom, a s obzirom na njihovu količinu, široku geografsku distribuciju, opću izvrsnu kvalitetu i otpornost na sezonske fluktuacije, one su ključne za osiguravanje sadašnje i buduće vodoopskrbe (<http://www.stampar.hr/SvjetskiDanVoda?dm=2>).

Imajući u vidu potrebu zaštite podzemlja, Hrvatsko biospeleološko društvo, Speleološki klub Samobor te speleološki odsjeci PDS-a Velebit i HPD-a Željezničar organizirali su 30. i 31. siječnja 2010. u Ogulinu »Stručni seminar o zaštiti špilja i podzemne faune«. Skup je bio izrazito dobro posjećen - prisustvovalo je čak 138 sudionika iz Hrvatske i susjednih zemalja (Slovenije, BiH, Makedonije, Crne Gore i Itali-



Ante Sušić

Sudionici pažljivo slušaju izlaganje predavača



Ante Sušić

Druženje sudionika nakon seminara

je), a iz SO-a Željezničar pristiglo ih je 19. Posebno nam je drago napomenuti da se Seminaru odazvao niz stručnjaka iz brojnih državnih institucija: Državnog zavoda za zaštitu prirode, Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Splitsko-dalmatinske županije, JU za zaštićene prirodne vrijednosti Šibensko-kninske županije, PP Biokovo, PP Žumberak - Samoborsko gorje, JU Natura Histrica te Istarske županije. Predstavnici nadležnog Ministarstva kulture nisu se nažalost odazvali Seminaru. Sudjelovali su i brojni znanstvenici s Instituta Ruder Bošković, Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (s Biološkog i Geografskog odsjeka), iz Hrvatskog prirodoslovnog muzeja, Hrvatskog geološkog instituta, Instituta za antropologiju i Oikon d.o.o. Instituta za primijenjenu ekologiju. Korisno je bilo razmijeniti iskustva i probleme s kolegama iz Speleološke federacije Makedonije, Sarajevskog PMF-a, Biospeleološkog društva u BiH, Slovenskog Inštituta za raziskovanje krasa i Notranjskog muzeja Postojna.

Na Seminaru je ukupno predstavljeno 36 znanstveno-istraživačkih i stručnih radova o različitim aspektima prirodnih vrijednosti špilja, s naglaskom na njihovu zaštitu. Dio tih radova bit će predstavljen početkom 2011. u Zborniku radova. Članovi SO-a Željezničar predstavili su se sa

5 predavanja i jednim posterskim priopćenjem. Održana je i živa diskusija na Okruglom stolu gdje je zaključeno da u većini slučajeva postoji kvalitetna i višegodišnja suradnja niza javnih uprava za upravljanje zaštićenim područjima sa speleološkim udrugama. Na Seminaru je svima podijeljen i Zbornik sažetaka predavanja s popisom prijavljenih sudionika. Pred zatvaranje predstavljen je i zbornik Stručnog seminara o izradi i vrednovanju speleoloških nacrti, održanog 2009. u Samoboru. Ovim putem još jednom zahvaljujemo svim sponzorima i pokroviteljima, a posebice Gradu Ogulinu, bez kojih održavanje Stručnog seminara o zaštiti špilja i podzemne faune ne bi bilo izvedivo.

Ruder Novak



Skup speleologa Hrvatske povodom 110 godina SO-a Liburnije

Speleološki odsjek HPD-a Željezničar bio je dio i ovog skupa, održanog u Biogradu na moru od 5. do 7. studenog 2010. Speleološki odsjek »Liburnija« PD-a Paklenica iz Zadra istaknuo se organizacijom i gostoprimstvom pa im čestitamo na ovome zavidnom jubileju.

Baza skupa bila je kamp »Torovi«, 20-ak minuta šetnje od gradskog središta. Službeni dio odvijao se je u kino dvorani u gradu, a neslužbeni u kampu - u glavnom šatoru, na pozornici, u automobilima i šatorima, uz vatru i glazbu, pa će se o njemu još pričavati.

Skupu su nazočila 194 sudionika iz 18 speleoloških udruga iz Hrvatske, Crne Gore i Slovenije. Održano je pedesetak predavanja i projekcija, uključujući i prezentacije posterâ. Predavanja su počela u subotu u 9 i trajala do 19 sati, uz nekoliko odmora. U sklopu predavanja održan je i okrugli stol o speleološkom školovanju, na kojem je zaključeno da idući okrugli stol ili seminar treba održati kada se to pitanje bolje prouči.

Članovi »Željezničara« dolično su se predstavili. Stipe Tutiš održao je predavanje »Speleološka istraživanja SO HPD-a Željezničar« na području masiva Crnopca od 1978. do 2010. godine, s posebnim osvrtom na jamu »M. Labudova«, a Dalibor Jirkal predstavio je poster »Nacrt jame M. Labudova«. Vedran Jalžić govorio je o »Speleoronilačkom logoru Babina jama« a Petra Kovač Konrad o »Speleološkom i speleoronilačkom istraživanju špilje Miljacke II u 2010. godini«. Valja istaknuti da su »Željezničari« imali i svoj štand sa speleološkom literaturom.

U nedjelju prije podne održan je okrugli stol »Speleoronjenje u Hrvatskoj danas« i o njemu će biti govora drugom prilikom.

Iz »Željezničara« sudjelovala su 22 člana: Stipe Tutiš, Nikolina Tutiš, Dalibor Jirkal, Robert Rosić, Marko Budić, Ruđer Novak, Ivan Mišur, Bernardregar, Hrvoje Grdić, Ante Sušić, Vedran Jalžić, Petra Kovač Konrad, Martina Pavlek, Matej Kajinić, Milivoj Uroić, Mea Bombardelli, Ivona Zrinski, Igor Stanković, Marija Jantol, Damir Lovretić, Ksenija Brezovac i Zvonimir Završki.

Zvonimir Završki



Sudionici slušaju izlaganja



Dio izloženih posterâ u predvorju



Raspava za okruglim stolom na temu "speleoronjenje u Hrvatskoj danas"

Prvi hrvatski speleološki kongres Poreč, 24.-27. studenoga 2010.

U nazočnosti oko stotinjak sudionika održan je u Poreču I. Hrvatski speleološki kongres u organizaciji Hrvatskog speleološkog saveza i Hrvatske udruge za podzemnu gradnju. Organiziran je pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

Iz sadržaja prispjelih i održanih izlaganja vidljivo je da je na kongres prijavljeno i održano vrlo malo radova vezanih uz fizičku speleologiju, odnosno istraživanje špilja i jama. Više je uzroka tome. Prvo, visoka cijena kotizacije, kojoj još treba pribrojiti troškove puta i smještaja, bila je dostupna samo određenom krugu sudionika koji su na kongres došli kao predstavnici institucija ili udruga. Drugo je ozračje pod kojim je kongres organiziran. Tu se prvenstveno misli na dugogodišnji nekorektan odnos čelnih ljudi Hrvatskog speleološkog saveza prema speleolozima koji nisu članovi tog Saveza, zbog čega je kongres tematski a i brojem sudionika znatno osiromašen.

Prezentirani radovi tematski su bili podijeljeni u nekoliko skupina, ali su prevladavali radovi s temom graditeljstva u speleologiji, odnosno o nabušnim kavernama prilikom gradnje tunela za potrebe autocesta, željeznice i dr. Nažalost, u prvom dijelu kongresa nije bila omogućena rasprava po referatima.

Zanimljiva predavanja su u svakom slučaju održali arheolozi, od kojih izdvajam predavanje dr. Ivora Karavanića i suradnika o arheološkim iskapanjima u Lici i Gorskom kotaru, kao i izlaganje Darka Kome o stijenskoj umjetnosti u Hrvatskoj. Izlaganje paleontologinje dr. Jadranke Mauch Lenardić zasnivalo se pretežno na rezultatima pokojnog akademika Mirka Maleza, kao da u posljednjih dvadesetak godina nije bilo zanimljivih i značajnih otkrića, na primjer svjetski značajnog paleontološkog nalazišta Jame Vrtare male.



1. HRVATSKI SPELEOLOŠKI KONGRES
Poreč 24.-27.11.2010.

Na temu graditeljstvo u speleologiji i zaštita kaverni, održan je na kraju okrugli stol ili panel diskusija. Vidljivo je da su kaverne istraživale isključivo osobe iz odabranog kruga geologa i »speleologa«. U stvari, osim te grupe koja ima čisto tehničke postavke, drugim strukama nisu bila omogućena nikakva istraživanja u kavernama, što je velika šteta za druge znanstvene grane. Poznato je, naime, da se prilikom radova u kavernama često devastira podzemni prostor te da uzorci odlomljenih sigâ i kristala nikada ne dospjevaju u muzejske zbirke. Na okruglom stolu raspravljalo se o podzemnoj gradnji, kao da je to najveći speleološki problem u Hrvatskoj, a stvarno je zanemariv u usporedbi s drugim problemima.

U Zborniku sažetaka naveden je 51 rad i 100 autora i koautora. Upada u oči velik broj predstavnika raznih institucija. Zastupljeno je tridesetak institucija, a svega deset hrvatskih speleoloških udruga, od čega 7 članica Hrvatskog speleološkog saveza a samo tri koje nisu njene članice (2 SO-a i HBSD). Prema tome, od ukupno četrdesetak speleoloških udruga koliko ih ima u Hrvatskoj, zastupljeno ih je bilo svega 10, kao da se speleologijom u Hrvatskoj većim dijelom bave institucije a samo malim dijelom speleološke udruge. Naravno, u stvarnosti je sasvim drugačije.

Od biospeleologa na kongresu je bio nazočan samo autor ovog napisa.

Branko Jalžić